

BACHELOROPPGAVE

Å bli fosterhjem

Motivasjon, forberedelser og en stabil hverdag med et fosterbarn.

av

kandidatnummer: 222

Sandra Helén Østrem Bartz

To become a foster home

Motivation, preparation and a stabile home with a foster child

Barnevern

BSV5-300

Mai 2014

HØGSKULEN I
SOGN OG FJORDANE

Innhold

1.0 Innledning.....	1
2.0 Metode og litteraturvalg	1
2.1 Litteraturstudie og kvalitative epostintervju	2
2.2 Litteraturvalg	4
3.0 Teoretisk perspektiv: Tilknytning og motivasjon	5
3.1 Tilknytningsteori	5
3.2 Motivasjonsteori.....	8
4.0 Hvem og hva kan sikre stabilitet i fosterhjem?	9
4.1 Hva er et fosterhjem og hvem kan bli fosterfamilie?	9
4.2 Stabilitet og kontinuitet	10
4.3 Hvem er fosterbarna?	11
4.4 Barneverntjenesten sitt arbeid med fosterhjem	12
5.0 Fosterfamiliers motivasjon og stabile plasseringer	13
5.1 Motivasjon.....	14
5.2 Forberedelse	15
5.3 Stabilitet over tid	17
6.0 Avslutning	20
Litteraturliste	22
Vedlegg:	24
Informasjonsskriv om deltakelse i undersøkelse.....	24
Intervjuguide	26

Å bli fosterhjem

Motivasjon, forberedelser og en stabil hverdag med et fosterbarn.

1.0 Innledning

Temaet for denne oppgaven er hva som kan sikre stabilitet i fosterhjem over tid.

Fosterhjemsarbeid er et sammensatt og komplisert område av barnevernsarbeid (Bunkholdt 2012). Det er ikke bare barneverntjenesten som er aktører i dette arbeidet, men også dem som åpner hjemmene sine for et fosterbarn har stor påvirkning på hvordan plasseringen arter seg. Tidligere barne-, likestillings- og inkluderingsminister Audun Lysbakken (ref. i Sundt 2012) sier at vi er avhengig av å ha stabile og gode fosterhjem slik at barn som trenger omsorg utenfor hjemmet, kan få ro og trygghet. Det å være fosterfamilie er meningsfullt og viktig, men også utfordrende. Problemstillingen oppgaven min baserer seg på er:

Hvilken påvirkning har fosterfamiliers motivasjon for å få et fosterbarn, og forberedelser i forkant av plasseringen, på om plasseringen blir stabil?

Begreper som brukes i oppgaven vil bli forklart i den sammenheng de brukes. Oppgaven starter med redegjørelse for metode og litteraturvalg, før jeg redegjør for to teoretiske perspektiv jeg har valgt for å belyse problemstillingen min. Før analysen vil jeg gå igjennom hva et fosterhjem er, og hvem som kan bli fosterfamilie. Jeg skal også gå igjennom hvem fosterbarna typisk er og hvordan barneverntjenesten jobber med fosterhjem. Dette må jeg redegjøre for, før analysen for å gi en forståelse av hva fosterhjemsarbeid går ut på. I analysen skal jeg først vise til hvordan motivasjon og forberedelse før plassering kan påvirke stabiliteten til et fosterhjem. Det siste jeg gjør er å vise til faktorer som kan påvirke stabiliteten til plassering i fosterhjem over tid. Faktorene jeg skal analysere er om motivasjonen til fosterfamilien kan påvirke stabiliteten, om forberedelser før plassering kan påvirke stabiliteten og hva som kan påvirke stabiliteten til fosterhjem over tid.

2.0 Metode og litteraturvalg

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for de metodiske innfallsvinklene oppgaven baserer seg på. Jeg vil også være kritisk til litteraturen jeg bruker videre i oppgaven. Dette er litteratur som belyser problemstillingen direkte i form av forskning, men også litteratur om de teoretiske perspektivene jeg har valgt for å diskutere problemstillingen. Jeg har også gjennomført tre kvalitative intervjuer med en fosterfamilie. I forbindelse med intervjuene har jeg vurdert forskningsetiske problemstillinger. Etske problemstillinger oppstår når forskningen direkte

berører mennesker, i forbindelse med datainnsamling som kan skje igjennom deltakende observasjon, intervju eller eksperimenter (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2011). Forskningsetiske retningslinjer en må ta hensyn til ved datainnsamling er informantenes rett til selvbestemmelse og autonomi, forskerens plikt til å respektere informantenes privatliv og forskerens ansvar for å unngå skade (Johannessen, et al., 2011). Når forskeren sitt prosjekt innebærer å samle inn informasjon som er identifiserbare ovenfor enkeltpersoner og spesielle personopplysninger utløser dette meldeplikt til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD) (Johannessen, et al., 2011). For mine intervju er det ikke samlet inn noen personopplysninger og derfor er prosjektet ikke meldepliktig til NSD. Med intervjuet ble det gitt et informasjonsskriv om prosjektet mitt og samtykket til informantene vises ved at informantene har svart på intervjuet. Informantene ble oppfordret til å anonymisere svarene og jeg kontrollerte anonymiseringen før jeg skrev intervjuene ut.

2.1 Litteraturstudie og kvalitative epostintervju

Metoden oppgaven min bygger på er samfunnsvitenskapelig metode i form av litteraturstudie og tre kvalitative intervju per e-post. Intervjuene jeg gjennomførte skal tydeliggjøre foreliggende forskning som belyser problemstillingen min.

Samfunnsvitenskapelig metode dreier seg om hvordan vi går frem for å få informasjon om den sosiale virkeligheten, og om hvordan denne informasjonen analyseres, og hva den forteller oss om samfunnsmessige forhold og prosesser (Johannessen, et al., 2011). Den informasjonen jeg har, baserer seg på skriftlige kilder ugitt av fagfolk innenfor feltet og egenprodusert empiri gjennom intervjuene jeg har gjennomført.

En litteraturstudie bygger i hovedsak på skriftlige kilder. Forløpet for denne typen oppgave er lik gangen i en samfunnsvitenskapelig undersøkelse. Det er bruken av kilder som skiller dem (Dalland, 2013). En undersøkelse starter ofte med en undring om et tema som en er nysgjerrig på. Forskningsprosessen beskriver de fasene vi må igjennom for å finne svar på de spørsmålene vi har, og hjelper oss til å holde orden på arbeidet. Selve oppgaven kan skrives i sin helhet når undersøkelsen er ferdig (Dalland, 2013).

Litteraturstudiet mitt er basert på forskning om den sosiale virkeligheten hos fosterfamilier før et fosterbarn flytter inn. Undersøkellesprosessen er altså å finne forskning og teori som kan svare på problemstillingen min. Jeg har studert foreliggende data, men også intervjumaterialet mitt er en del av denne prosessen.

Et skille som dukker opp i samfunnsvitenskapelig metode er mellom kvalitative og kvantitative metoder (Johannessen, et al., 2011). Jeg vil videre forklare om den kvalitative siden ved undersøkelser, da det er denne siden som er relevant for oppgaven min.

Forenklet kan vi si at kvalitativ metode forholder seg til data i form av tekst, lyd og bilde og legger vekt på fortolkningen av dataene. Dataene som blir brukt kan være foreliggende undersøkelser og dokumenter, men også egenprodusert empiri i form av egne kvalitative undersøkelser (Johannessen, et al., 2011). Jeg skal først fokusere på sistnevnte, før jeg etterpå går igjennom den foreliggende forskningen jeg har brukt.

Empirien jeg selv har produsert i forbindelse med oppgaven min, er basert på kvalitative intervju via e-post. Jeg har intervjuet en fosterfamilie som har hatt en stabil plassering over tid. Empirien består av intervju av både fosterforeldrene og to biologiske barn, som har vært igjennom forberedelsesfasen til å bli fosterhjem. Fosterforeldrene har svart på intervjuet sammen, svarene fra intervjuene er da basert på tre intervju. Noen av spørsmålene jeg stilte var om hvilke motivasjon familien hadde for å bli fosterhjem, hvordan kontakten med barneverntjenesten har vært og hva familien tror har gjort plasseringen stabil. Informasjonen jeg fikk var nyttig, noe som vil komme frem i analysen av problemstillingen min.

Kvalitative intervjuer karakteriseres som en samtale med en struktur og et formål. Strukturen er knyttet til rollene mellom intervjuer og informanten. Formålet er å forstå eller beskrive noe. Ofte er intervjuene mer som en dialog enn rene spørsmål og svarseanser (Johannessen, et al., 2011). Intervjuene mine blir i denne sammenhengen mindre kvalitative da jeg gjennomførte intervjuene via e-post, og muligheten for en åpen dialog er mye mer begrenset. Hva slags informasjon som samles inn i intervjuene, avhenger av problemstillingen intervjuer skal ha svar på. Det kan være beskrivende spørsmål som knyttes til konkrete hendelser eller handlinger, fortolkede spørsmål om hvordan informantene vurderer, oppfatter og tolker hendelser og handlinger, eller teoretiske spørsmål med sikte på å belyse, forstå og forklare handlinger og hendelser (Johannessen, et al., 2011). Spørsmålene mine var for det meste teoretiske spørsmål. Intervjuene jeg foretok meg ligner på det Tjora (2011) beskriver som et fokusert intervju. Dette er korte intervjuer med et sterkt avgrenset tema. Slike intervjuer kan benyttes når en vurderer at tillitt kan etableres raskt og tidsaspektet for intervjuet er begrenset. Informantene mine er noen jeg har kjennskap til privat, så tilliten var sannsynligvis tilstede allerede.

I all forskning er det viktig å vurdere kvaliteten for kildene en bruker gjennom gyldighets(validitets) kriteriet (Tjora, 2011). Utfordringen i forskning er alltid å samle inn data som er relevante for problemstillingen en arbeider med (Halvorsen, 2002). For å styrke

validiteten må vi være åpne om hvordan vi praktiserer forskningen, dette ved å redegjøre for valg vi tar, og ved å være sensitiv for faktorer som er vesentlig innenfor tematikken vår, og om dette endrer seg (Tjora, 2011). Om oppgaven min bare baserte seg på intervju fra fosterfamilier hadde ikke dataen jeg har samlet inn vært like gyldige. Jeg kan ikke basere undersøkelsen min på hvordan én familie har opplevd å ta i mot et fosterbarn. Oppgaven min bygges i hovedsak på foreliggende empiri. Derfor vil jeg vurdere oppgaven min som valid da jeg har hentet inn mye relevant teoretisk kunnskap om problemstillingen. Et metodisk problem er at jeg har kjennskap til informantene og dette kan påvirke svarene i positiv og negativ retning. Informantene kan velge å dele lettere på grunn av kjennskapet, eller de kan velge å dele mindre detaljert på grunn av kjennskapet. Jeg opplevde ikke dette som problematisk.

2.2 Litteraturvalg

I oppgaven min har jeg valgt å bruke forfattere og forskere som er anerkjent innenfor feltet. Jeg har brukt fagbøker, forskningsrapporter, offentlige skriv og noen fagartikler.

Jeg har valgt John Bowlby som primærkilde innenfor tilknytningsteori, som er ett av de teoretiske utgangspunkt for å belyse problemstillingen min. John Bowlby (1907-1990) var en engelsk barne- og familie psykiater og psykoanalytiker som studerte samspillet mellom spebarn og omsorgsgiver, han utga boken «A secure base – Clinical Applications of attachment Theory» (Bowlby 1988). Utgangspunktet for Bowlby sin teori er at spedbarn har en medfødt, biologisk styrt tendens til å søke trygghet og nærhet til en omsorgsgiver når de føler seg utrygge, er stresset og trenger hjelp (Bunkholdt, 2012).

Jeg har brukt Rutinehåndboken for kommuners arbeid med fosterhjem fra Barne- og likestillingsdepartementet, fordi den gir et konkret bilde av hva den kommunale barneverntjenesten sine oppgaver med fosterhjem er. Denne Rutinehåndboken ble skrevet og publisert i 2006 da departementet het barne- og likestillingsdepartementet, men brukes også i dag av dagens barne- likestillings- og inkluderingsdepartement. I tillegg til denne har jeg brukt gjeldene lovverk og forskrifter som styrer arbeidet med fosterhjem. Rutinehåndboken omhandler rutiner, sjekklister og eksempler på rutinemateriell som hjelpemidler for den generelle saksbehandlingen og arbeidet med fosterhjemmene (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006). Rutinehåndboken bygger på gjeldende lov og regelverk og rammer for barneverntjenesten i kommunene (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006).

Fosterhjemshåndboka har jeg valgt å bruke fordi den gir en god oversikt over fosterhjemsarbeidet i sin helhet. Forfatteren skriver selv at Fosterhjemshåndboka er skrevet for å gi en oversikt over de mest sentrale bestemmelsene i lovverk, forskrifter, retningslinjer,

forskning og praksis som gjelder fosterhjemsomsorgen i Norge (Sundt, 2012). Boken skal være et oppslagsverk for raskt å kunne finne ut av aktuelle bestemmelser, og å finne informasjon om spesielle tema (Sundt, 2012).

I deler av analysekapittelet har jeg valgt å bruke en artikkel fra Margrete Toven som er utgitt i fagbladet Fosterhjemskontakt. Artikkelen har samme tittel som masteroppgaven hennes «Stabilitet i fosterhjem» som artikkelen også er basert på. Margrete Toven er utdannet sosionom og familierapeut og har jobbet mange år i både statlig og kommunalt barnevern (Toven, 2013). Studien hennes er basert på ti intervju med tidligere fosterfamilier og fosterbarn som har opplevd stabile langvarige plasseringer (Toven, 2013). Dette er viktig empiri når jeg skal diskutere problemstillingen min. Grunnen til at jeg ønsker å ha denne artikkelen med i oppgaven min, er at Toven gjennom sin studie oppsummerer tretten faktorer som har beskyttet plasseringene mot brudd. Dette er blant annet faktorer som å etablere kontakt og trygghet, likebehandling av barna og tilgjengelig, stabil og støttende barneverntjeneste (Toven, 2013). Det er interessant å sammenligne min egenproduserte empiri med hennes funn for å se om det er noen likheter i empirien.

3.0 Teoretisk perspektiv: Tilknytning og motivasjon

I dette kapittelet skal jeg gå igjennom de teoretiske perspektivene i oppgaven min. Jeg har valgt to teoretiske perspektiv, som er tilknytningsteori og motivasjonsteori. Perspektivene belyser faktorer som kommer frem i litteraturen og intervjuene mine. Faktorer jeg skal diskutere er i forhold til stabilitet i fosterhjem, her blir tilknytningsteori et perspektiv som blir særlig relevant da tilknytning viser barnets grad av trygghet og tillit til omsorgsgiver (Kvello, 2011).

3.1 Tilknytningsteori

Grunnen til at jeg har valgt tilknytningsteori som teoretisk perspektiv er fordi tilknytning er en vurdering som må gjøres før, under og etter plassering av et fosterbarn. Det er ikke bare tilknytning til biologiske foreldre som må vurderes, men også tilknytningen til fosterhjemmet må og skal vurderes etter plassering. Barnevernloven § 4-21, annet punktum, første ledd sier at om barnet har etablert en tilknytning til personer og miljø der det er, og etter samlet vurdering kan få alvorlige problemer ved tilbakeføring, skal plasseringen ikke oppheves (Lindboe, 2012). Tilknytning vil ha innvirkning på om plasseringen blir stabil. Mange studier viser at utilsiktede flyttinger øker i tråd med barnets alder ved plassering. En faktor for dette kan være at ved økende alder vil også tilknytningen til biologiske foreldre og miljø være sterkere enn ved flytting av sped- og småbarn (Bunkholdt, 2012).

Tilknytningsteori er en del av utviklingspsykologisktradisjon, som studerer normal og abnormal utvikling innenfor de samme forståelsesrammene. John Bowlby har gjennom sitt arbeid beskrevet mekanismene i mor-barn relasjoner som ligger til grunn for tilknytning, og hvordan disse danner grunnlag for barnets utvikling (Zachrisson, 2010). Bowlby (1988, s.1) sier «Successful parenting is a principal key to the mental health of the next generation.» Jeg tolker dette som at gode foreldre som skaper trygg tilknytning til sine barn, gir barna gode muligheter for god psykisk helse senere i livet. Jeg beskriver ulike former for tilknytning videre i dette kapittelet.

Bowlby (1988) beskriver «en sikker base» (a secure base) som det at barnet kan utforske verden, med den sikkerhet at den kan vende tilbake å møte affekter fra den sikre basen som støtter barnet psykisk og emosjonelt. Den sikre basen er omsorgsgiver barnet knytter seg til. Det sentrale ved tilknytningsteorien til Bowlby er at barn gradvis gjennom det første leveåret utvikler indre arbeidsmodeller. Disse arbeidsmodellene består av oppførsel barnet gjør i situasjoner hvor barnet trenger trøst og beskyttelse fra sin omsorgsgiver. Barnet vil tilegne seg den oppførselen som kan gi dem følelsen av trygghet og trøst (Bowlby i Zachrisson, 2010). Slik jeg tolker det kan en indre arbeidsmodell være at når et barn faller og slår seg, da vil det søke trøst hos den som barnet har nærest. I et slikt tilfelle vil mor eller far trøste, tørke tårer og blåse på der barnet har vondt. Når barnet har fått den kontakten det søker, kan det være greit igjen.

Mary Ainsworth har gjennom sine studier klassifisert tilknytningskvalitet i tre kategorier A, B og C. Det er senere blir tilført en kategori D av Main og Solomon (Bunkholdt, 2012). Jeg vil kort gå igjennom disse kategoriene av tilknytning. Tilknytningsstilene kjennetegner mange av barna en møter på i barnevernsarbeidet.

Kategori A benevnes som Utrygg unnvikende tilknytning og har egenomsorg som stikkord. Barna med en slik tilknytning har opplevd at omsorgsgiver er lite responderende og lite omsorgsgivende, så barna forsøker å klare seg selv. Andre kjennetegn med disse barna er at de har høy selvaksept, er pålitelige, men usikre i sosiale sammenhenger. De kan være mistenksomme, men blir oppfattet som upålitelige. I andres øyne kan barna virke fiendtlige, uprovosert aggressive, fjerne eller vanskelig «å nå». Barna viser lite behov for trøst og omsorg og reagerer lite på adskillelse fra omsorgsgiver (Kvello, 2011).

Kategori B eller trygg tilknytning. Denne tilknytningskategorien er en beskyttelsesfaktor for psykiske plager (Zachrisson, 2010). Barna i denne kategorien har opplevd at omsorgsgiver er forutsigbar, fysisk og emosjonelt tilgjengelige. De opplever hovedsakelig at mennesker er

forutsigbare, snille, aksepterende og pålitelige. Barn med denne tilknytningen er balansert mellom å være en del av det sosiale felleskapet og å være selvstendige. Disse barna kan reagere på adskillelse fra omsorgsgiver ved barnehagestart, men vil lett falle til ro i lek med andre barn (Kvello, 2011).

Barn i kategori C som omtales som utrygg ambivalent tilknytning, har opplevd at de oppnår noe respons fra omsorgsgiver. Responsen og kontakten fra omsorgsgiver er svært ujevn og barnet lærer seg til å forsterke sine signaler for å oppnå respons og kontakt. Barn i denne kategorien har en frykt for å bli oversett og løser dette ved å bli oppmerksomhetskreven, selvsentrerte, egoistiske og dominerende. I stedet for å søke kontakt vil disse barna klamre seg til omsorgsgiver og i motsatt ende vil de heller avvise omsorgsgiver for å markere distanse, avstand og selvstendighet (Kvello, 2011).

Kategori D ble beskrevet nesten ti år senere enn Ainsworth sine A, B og C kategorier. Det som kjennetegner Ainsworth sine kategorier er at de er organiserte, det vil si at adferdsmønsteret til barna i de gitte kategoriene er relativt faste, barna har faste mønstre for hvordan de skal reagere i like situasjoner. Slik er det ikke for barna i kategori D, som er beskrevet som desorganisert tilknytning. Barna med slik tilknytning har vokst opp med omsorgsgivere som virker skremmende på dem. Dette kan være omsorgsgivere som ruser seg, er voldelige, har svingende humør av psykisk form, som er emosjonelt mishandlende ovenfor barnet eller at barnet blir utsatt for seksuelle overgrep. En mor med dyp eller kronisk depresjon eller engstelige omsorgsgivere kan også bidra til at et barn utvikler desorganisert tilknytning, fordi de fremstår som svake, utrygge og lite kompetente slik at barnet ikke har tillitt til at omsorgsgiver vil beskytte dem. Barn med kategori D tilknytning viser ingen klare strategier i bruk av omsorgsgiver ved stress. De er drevet av frykten av å utløse de negative reaksjonene hos omsorgsgiver, men de kan også fremprovosere den fryktede reaksjonen for å få en følelse av kontroll i situasjonen. Barna kan være preget av et negativt selvbilde om at de er ond, dårlig og så videre (Kvello, 2011).

I barnevernsammenheng er det de utrygge tilknytningskategoriene som er mest utbredt. For fosterhjem vil det nok være ekstra krevende med et barn med utrygg ambivalent tilknytning, siden det for barn med utrygg ambivalent tilknytning ligger trygghet i overdrivelse (Bunkholdt, 2012). Tolkningen av dette er at disse barna har en overdreven adferd i det de gjør for å få oppmerksomhet. Noen fosterfamilier vil nok ha problemer med den skiftende adferden til fosterbarnet, som vil klamre seg til dem i det ene øyeblikket for så å vise sterk avvisning i det andre.

For at en plassering skal bli stabil, er det nødvendig med motiverte fosterforeldre. I neste delkapittel skal jeg redegjøre det teoretiske begrepet motivasjon.

3.2 Motivasjonsteori

I dette kapittelet skal jeg redegjøre for hva motivasjon i psykologisk sammenheng er og hva det betyr. I faglige sammenhenger er det tradisjon for at motivbegrepet blir betegnet i tre klasser av allmennmenneskelige behov, som er behovet for å overleve, for å ha kontakt med andre mennesker og for å tilfredsstillе nysgjerrigheten (Bjerke & Svebak, 1997). Den klassiske tanken om motiver er at det finnes en sammenheng mellom motiver og drifter. Det vil si at når en drift vekkes for å tilfredsstillе et behov, vil den vekke atferd som reduserer driftsstyrken. Driftsreduksjon vil da være selvet målet med motivene (Bjerke & Svebak, 1997). Slik jeg tolker dette er motivasjon søken etter å oppfyllе et behov. Hvilke behov vil en fosterfamilie ha når de tar til seg et fosterbarn?

Murray (1938) ref. i (Bjerke & Svebak, 1997) sin teori om psykologisk behovsteori er konstruert ut i fra antakelser om at det er et fysiologisk grunnlag i hjernen for alle menneskers behov. Murray definerer to typer behov. Primære behov som er de fysiske behovene for oksygen, mat og drikke og sekundære behov som behov for nærhet, selvstendighet og prestasjon. I følge Murray har alle mennesker disse behovene, og han mente at det var behovsstrukturen som former personligheten, det vil si at det er styrken av hvert behov som former personligheten hos mennesker (Cherry, u.å.). Denne teorien kan slik jeg vurderer det forklarer hvorfor noen velger å ta i mot et fosterbarn og andre ikke, men kanskje også hvorfor noen plasseringer kan bli stabile og noen andre ikke. Jeg skal forklare dette videre under.

Murray beskrev 20 ulike behov som karakteriserer mennesket (Bjerke & Svebak, 1997). Murray mente noen av de ulike behovene kan henge sammen og støtte hverandre, mens andre behov kan komme i konflikt med hverandre (Cherry, u.å.). Bjerke & Svebak (1997) har beskrevet tre av disse behovene. Det er behovet for makt, tilknytning og prestasjonsbehovet. Dem som skårer høyt på 6behov for makt, er mennesker som blir beskrevet med en trang til å forme omverden slik den selv ønsker å ha den. De er opptatt av å være synlig og bli anerkjent, og de kan lett bli aggressive. Mennesker med et utpreget tilknytningsbehov setter pris på nære venner og forbindelser. De liker ikke konkurranser og unngår krangler og konflikter (Bjerke & Svebak, 1997).

Prestasjonsbehovet er blitt gjenstand for videre forskning, som sier at behovene for denne kategorien mennesker er styrt av troen på å lykkes eller behovet for å unngå fiasko. Gjennom dette kan vi se at noen mennesker ser problemer i en hver mulighet, mens andre ser muligheter i ethvert problem (Bjerke & Svebak, 1997). Slik jeg ser det, kan det være personer

som ser muligheter i ethvert problem som kan ha gode muligheter for å bli gode fosterforeldre, om vi baserer motivasjon som grunnleggende for at en plassering skal bli stabil over tid.

Denne teorien kan forklare at motivasjonen hos fosterfamiliene kan påvirke stabiliteten i et fosterhjem. Jeg skal bruke denne teorien når jeg analyserer problemstillingen min i analysekapittelet.

4.0 Hvem og hva kan sikre stabilitet i fosterhjem?

I dette kapittel skal jeg komme inn på hva et fosterhjem er og hvem som kan bli fosterhjem. Jeg skal redegjøre for begrepet stabilitet og kontinuitet før jeg undersøker hvem fosterbarna er. Jeg skal også komme inn på barneverntjenesten sitt arbeid med fosterhjem. Dette danner et nødvendig bakteppe for analysen.

4.1 Hva er et fosterhjem og hvem kan bli fosterfamilie?

I dette delkapittelet skal jeg redegjøre for hva et fosterhjem er og hvem som kan bli fosterfamilie. Det er viktig å få en forståelse av hva et fosterhjem er både teoretisk og praktisk, fordi det vil understreke de utfordringene et fosterhjem står ovenfor når det gjelder å skape en stabil omsorgsbasis. Det er også viktig å forstå hvem som kan bli fosterfamilie gjennom lov og forskrifter.

Føringer fra myndighetene sier at barn som må plasseres utenfor hjemmet, skal fortrinnsvis plasseres i fosterhjem og ikke på institusjon (Stefansen & Hansen, 2014). Plasseringssted skal jf. bvl. § 4-15 vurderes i forhold til barnets behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø (Bunkholdt & Sandbæk, 2012). Etter lov om barneverntjenester sies det at et fosterhjem er et privat hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av hjelpetiltak jf. bvl. § 4-4 eller som tvangstiltak jf. § 4-12, vedtak om å overta omsorgen for et barn eller § 4-8, 2. & 3.ledd, forbud mot flytting av barn som foreldre selv har plassert, eller vedtak om omsorgsovertakelse når barnet bor utenfor hjemmet. Loven sier at fosterforeldre er personer som har særlig evne til å gi barn et trygt og godt hjem (Barnevernloven, 1992).

De fleste fosterhjem er kommunale med avtale med en kommunal barneverntjeneste. I tillegg kommer statlige familie- og beredskapshjem, som har inngått avtale med Staten v/ Barne- ungdom og familieetaten (Bufetat) (Lindboe, 2012). Det finnes også fosterhjem som drives av private aktører som er knyttet til private tiltak, institusjoner eller organisasjoner (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012-2013). Fra 2004 ble det bestemt at barneverntjenesten alltid skal vurdere om det er noen i barnets nære familie eller nettverk som

barnet kan plasseres hos (Sundt, 2012). Det er allikevel noen faktorer rundt slekt- og nettverksfosterhjem som kan påvirke stabiliteten til fosterhjemmet. Det kan være konflikter innad i familiene og det kan være at forholdet til barneverntjenesten blir svakere, fordi fosterhjemmene er mer private og har følelsen av at de oppfostrer en av sine egne og derfor ikke trenger kontakten med barneverntjenesten (Bunkholdt, 2012). Det positive med slike plasseringer kan være at kontinuiteten hos barnet blir opprettholdt. Jeg kommer videre inn på stabilitet og kontinuitetsbegrepet i neste delkapittel.

Det finnes noen krav som legger til grunn hvem som kan bli fosterfamilier, disse kravene er beskrevet i barnevernloven, fosterhjemsforskriftene og retningslinjene for fosterhjem. Barnevernloven definerer fosterhjem og valg av plassering gjennom §§ 4-22 og 4-15 (Sundt, 2012). Paragraf 4-22, 2. ledd sier at dem som velges som fosterhjem skal være personer som har særlig evne til å gi barn et trygt og godt hjem (Barnevernloven, 1992). Fosterhjemsforskriften § 3 utdyper dette noe ved å formulere at fosterforeldre må ha særlig evne, tid og overskudd til å gi barn et trygt og godt hjem. Fosterforeldrene må ha en stabil livssituasjon, alminnelig god helse og gode samarbeidsevner. Forskriftene setter også krav til økonomi, bolig og sosialt nettverk som kan gi barn mulighet til livsutfoldelse (Sundt, 2012). Det er fosterhjemtjenestene i Bufetat (og Oslo kommune), som har ansvar for at dem som blir rekruttert som fosterhjem oppfyller de generelle kravene som stilles. Det er opplæringsprogrammet PRIDE som brukes for opplæring og rekruttering av fosterfamilier (Sundt, 2012). PRIDE kursets målsetning er sammensatt. For det første skal fosterforeldrene tilegne seg kunnskap og ferdigheter de må ha for å ivareta fosterbarnets behov og hjelpe dem med å håndtere sine utfordringer, samt å gå inn som fullverdige medlemmer i teamet rundt barnet. For det andre skal PRIDE bidra til å gi fosterfamiliene og det offentlige et grunnlag for å avgjøre om de kan gi et fosterbarn god omsorg, og om de kan arbeide i team sammen med hjelpeapparatet som følger med barnet (Stefan & Hansen, 2014). På bakgrunn av dette kan jeg si at PRIDE kurset er nødvendig for at fosterhjem skal kunne bli stabile. På dette kurset får fosterfamilien innsikt i hva som faktisk kan følge med et fosterbarn i form av adferd, psykiske vansker, biologisk familie og hjelpeapparatet.

4.2 Stabilitet og kontinuitet

I fosterhjemsarbeid er det mye diskusjon rundt stabilitet og kontinuitet i forbindelse med tilknytning, derfor vil jeg redegjøre for disse begrepene før jeg går videre.

Bunkholdt (2012) sier at kontinuitet er å ha en sammenhengende livshistorie, hvor en er omgitt av de samme menneskene gjennom oppveksten og videre oppigjennom store deler av livet. Kilder til kontinuitet kan være bilder, minner og steder. Kontinuiteten er med på å påvirke identitetsutviklingen. Vi formes av fortiden vår, det å forstå og vite hvordan

utviklingen har vært. Det å ha mennesker i livet sitt, som har kjent én store deler av livet er med på å dele ens livshistorie. Dermed er en sammen om å forstå historien og en vil ikke være alene om å forstå utviklingen. Det kan fort bli ensomt om en er alene om sin historie (Bunkholdt, 2012). For et fosterbarn kan samvær med biologisk familie bidra til at kontinuiteten opprettholdes til en viss grad etter plassering i et fosterhjem.

Stabilitet i omsorg slik vi snakker om i denne sammenhengen er at barn og unge har stabile omsorgsgivere. Det vil si at omsorgsgiver er forutsigbar og er til å stole på (Bunkholdt, 2012). Dette er det Bowlby (1988) definerer som en sikker base, og som jeg har beskrevet tidligere i oppgaven. Når barnets behov blir møtt med engasjement og varme, adekvate og forutsigbare reaksjoner på signaler, faste forståelige og forutsigbare grenser gir dette opplevelse av pålitelighet, stabilitet og dermed trygghet (Bunkholdt, 2012). Barnet kan da utforske verden med opplevelse av den sikre basen som Bowlby beskriver i sin tilknytningsteori (Bowlby, 1988).

Det store spørsmålet i barnevernsarbeidet er om det beste for barnet er å leve i kontinuitet sammen med sin biologiske familie eller om barnet har større behov for stabilitet i omsorg. For noen barn kan det å bryte kontinuiteten være en så stor belastning at det vil gjøre mer skade enn at barnet lever under ustabile omsorgsforhold. For andre barn kan ustabiliteten være av et slikt omfang at den vil lage større skader på langsikt enn det å bryte kontinuiteten i hjemmet (Bunkholdt, 2012). Dette vil vurderes i forhold til tilknytning som jeg har redegjort for tidligere.

4.3 Hvem er fosterbarna?

Det er viktig å ha en forståelse av hvem fosterbarna er og hva de kan ha med seg i «bagasjen». Uten en forståelse av hvem fosterbarna er, vil det være vanskelig for fosterfamilien å forberede seg. Det kan skje at fosterfamilien går inn med feile motiver som kan påvirke stabiliteten for plasseringen. I hver sak vil det være en grunn til at disse barna er fosterbarn. I 2012 sa analysene til SSB (Statistisk sentralbyrå) at 13.900 barn var plassert utenfor hjemmet, enten som hjelpe- eller omsorgstiltak, dette var en økning på 6 % siden året før (Statistisk sentralbyrå, 2012). Toven (2013) viser til en norsk studie av 70 fosterbarn som viser at 39 % av fosterbarna opplever utilsiktede flyttinger. Bunkholdt (2012) sier at det kan være forhold ved barnet som kan påvirke stabiliteten og føre til utilsiktede flyttinger. Jeg skal nå forklare hva som ofte kjennetegner fosterbarna.

Rapporter fra Havik (2007). ref. i Bunkholdt (2012) viser til studier gjort om fosterbarns problemer, viser at 41 % av barna har store og 43 % har meget store følelsesmessige problemer, som angst, depresjon osv. I forhold til atferdsproblemer viser det seg at 33 % av

barna har noe, mens 30 % har store problemer. I forhold til en fosterhjemsplasing av disse barn er det slik jeg ser det viktig for fosterhjemmet og barneverntjenesten å ha en bevissthet om disse problemene, på grunn av atferden som kan dukke opp i hverdagen med fosterbarnet.

Bunkholdt (2012) peker på at det kan være flere årsaker til fosterbarns problemer. Det kan være at barna ikke får den hjelpen de trenger i tide til å stanse den dårlige utviklingen, og dermed får problemene videreutvikle seg. Vekten på det biologiske prinsippet i barnevernet kan ha innvirkning på hvor langt det kan gå før et barn blir flyttet ut av hjemmet. En annen faktor kan være at barnet har flere risikofaktorer som hopper seg opp uten at rett hjelp til rett tid blir satt inn. Omfattende og koordinerte tiltak mellom flere instanser kreves, men dette er vanskelig å få til (Bunkholdt, 2012). Slik jeg vurderer dette kan vi si at fosterbarn er en utsatt og sårbar gruppe. De trenger en omsorgsbasis som kan gi dem kontinuitet, stabilitet og trygghet. Det er allikevel viktig å huske på at som alle andre barn, er fosterbarn også svært forskjellig. Det er ulike grunner til at et barn blir plassert utenfor hjemmet. Det er derfor viktig å behandle hvert barn i barnevernet som unikt og særegent (Sundt, 2012).

4.4 Barneverntjenesten sitt arbeid med fosterhjem

Fosterhjemsarbeidet er et av de mest sammensatte og kompliserte områdene av barnevernsarbeidet (Bunkholdt, 2012). Det er derfor viktig for meg å redegjøre hva dette arbeidet går ut på og hvem som har ansvaret for hva innenfor dette arbeidet.

Ansvaret for barneverntjenesten i Norge er fordelt mellom kommune og stat. Arbeidet blir regulert av Lov om barneverntjenester. Innenfor fosterhjemssaker har det statlige barnevernet ansvar for å rekruttere, bistå den kommunale barneverntjenesten etter anmodning ved plassering av barn utenfor hjemmet og sørge for at fosterhjemmene får nødvendig opplæring og veiledning. Kommunen kan også rekruttere fosterhjem, men det er allikevel staten som står for den generelle opplæringen (Bunkholdt, 2012). Den kommunale barneverntjenesten skal i fosterhjemssaker ha ansvar for initiativet til plasseringen av barnet, følge opp plasseringen og godkjenne fosterhjem for det enkelte barnet. Den kommunale barneverntjenesten har ansvar for å utrede saken til hvert enkelt barn som er innen for barnevernet. De kan hente inn sakkyndige i utredelsesprosessen om nødvendig (Bunkholdt, 2012).

Rutinehåndboken for kommunenes arbeid med fosterhjem innledes med en redegjørelse av noen prinsipper som myndighetene ønsker at arbeidet skal følge, disse handler om barns rettigheter og et barneperspektiv på arbeidet. Barnets behov skal være styrende for alt fosterhjemsarbeid, og deres rettigheter skal være synlige i arbeidet. Det skal arbeides med å synliggjøre og praktisere brukermedvirkning og myndiggjørende praksis. Det skal arbeides med å skape et samarbeidsmiljø mellom brukere, samarbeidspartnere og barneverntjenesten.

Rutinene i arbeidet skal også bidra til å bevisstgjøre verdivurderinger og etiske dilemmaer (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006).

Enhver omsorgsovertakelse er i prinsippet midlertidig (Lindboe, 2012). Det betyr at alle omsorgstiltak skal følges opp og vurderes på ny, om vilkårene for tiltaket fortsatt er tilstede. Gjennom bvl. § 4-5 har barneverntjenesten plikt til å følge opp hjelpetiltak. Det betyr at de barna som er plassert jf. § 4-4, 4.ledd (endring fra 5. ledd, 01.01.14) skal tiltaket følges opp om plasseringen eventuelt skal oppheves og barnet tilbakeføres, eller om saken skal behandles videre til en § 4-12 plassering. I følge forskrifter om fosterhjem (2003) § 7 er barneverntjenesten pliktig til å følge opp og føre kontroll med hvert enkelt barn som er under barnevernets omsorg. Det skal til en hver tid være utarbeidet en gyldig tiltaksplan og omsorgsplan for barnet jf. §§ 4-5 og 4-15. Barneverntjenesten skal også gi fosterhjemmene nødvendig råd og veiledning gjennom hele plasseringen. Barneverntjenesten skal så ofte som nødvendig, men minimum fire ganger i året besøke fosterhjemmet for å oppfylle ansvaret om oppfølging og kontroll med fosterhjemmet. Ved stabil plassering over to år, kan barneverntjenesten vurdere om antallet besøk kan reduseres til to ganger i året. Jeg mener at ved god oppfølging av fosterhjem kan barneverntjenesten sikre at plasseringen kan bli stabile. De kan fange opp utfordringer som fosterhjemmet har med fosterbarnet og gjennom veiledning av fosterfamilien, sikre at utfordringen løser seg før større problemer vokser seg større.

Som sagt tidligere er fosterhjemsarbeidet svært omfattende. Gjennom den redegjørelsen jeg har gjort av barneverntjenesten sitt arbeid med fosterhjem, kan vi tydelig se at det er mye som vil ha påvirkning, for fosterhjemmet generelt og for stabiliteten i fosterhjemmet. Jeg mener at fosterhjem og barneverntjenesten er samarbeidspartnere, kommunikasjonen dem i mellom må være tydelig for at de sammen skal kunne gi fosterbarnet det det trenger av hjelp og støtte. Jeg mener også det er viktig at fosterhjemmene er forberedt på all kommunikasjonen som kreves, i forhold til barneverntjenesten og hjelpeapparater som eventuelt følger med fosterbarnet. I det neste kapittelet skal jeg analysere problemstillingen min ved å kategorisere empirien og belyse den ut i fra teorien. Forholdene rundt det å bli fosterhjem, og barneverntjenesten sitt arbeid og samarbeid med fosterhjemmene skal jeg også analysere i forhold til problemstillingen min.

5.0 Fosterfamiliers motivasjon og stabile plasseringer

Jeg skal her vise til forskning, hvor jeg også skal supplere med egen empiri. Problemstillingen min skal jeg dele inn i tre deler når jeg skal analysere. Jeg skal fokusere på hvordan

motivasjon kan bidra til stabilitet, hvordan forberedelser kan sikre stabilitet, og til slutt drøfte hvilke faktorer som kan sikre stabilitet i fosterhjemmet over tid.

5.1 Motivasjon

I artikkelen «Motivation for foster care» av De Maeyer, Vanderfarillie, Vanschoonlandt, Robberechts & Van Holen (2014) er det gjennom kvantitative spørreskjema, gjort undersøkelser om motivasjonen hos fosterforeldre har påvirkning på stabiliteten for plassering av fosterbarn. De Maeyer, et al.(2014) har redegjort for sammenhenger mellom motivasjon og stabilitet i fosterhjem. De har sammenlignet sine resultater med andre undersøkelser. Funnene er at fosterhjem med motivasjon orientert mot fosterbarnet og mot samfunnet har høyest sannsynlighet for å bli stabile over tid. Motivasjon som er orientert mot barnet kan være ønsker om å gi et barn et trygt og godt hjem. Motivasjon som orienterer seg mot samfunnet kan være tanker om at en gjør noe godt for samfunnet ved å ta til seg et fosterbarn. Motivasjon orientert mot egne behov har mindre sannsynlighet for å føre til stabile plasseringer. Slik orientert motivasjon kan være tanken om selv å bli elsket av et barn eller ønske om selskap i hverdagen. Bunkholdt (2012) sier at det gjennom de siste tiår her i Norge, har kommet frem hva som regnes som akseptabel motivasjon for fosterhjem. Bunkholdt (2012) viser til Kay (1966) som regnet med to grunnleggende akseptable motivasjonsmønstre hos fosterforeldre. Det ene var ønske om å få barn eller flere barn, det andre var identifisering med ulykkelige eller forsømte barn, på grunn av egne ulykkelige erfaringer fra barndommen. Annen forskning Bunkholdt (2012) viser til, skiller mellom altruistiske/barnefokuserte og selvsentrerte motiver, hvor selvsentrerte motiver er mer uakseptable motiver og gjør sannsynligheten for stabilitet mindre. Økonomiske motiver har også vært diskutert i lange tider og blir ofte sett på med mistenksomhet. Slik fosterhjemsgodtgjørelsen er i dag, vil det være vanskelig å tro at dette er et motiv, da det skal godt gjøres å berike seg på kompensasjonene fra Barneverntjenesten (Bunkholdt, 2012).

Forskningen Bunkholdt (2012) viser til er eldre enn forskningen til De Maeyer et al.(2014), men slik jeg ser det, er resultatene mye av det samme. Når det er fosterbarnet og dets behov som står i sentrum ved plassering, øker dette sannsynligheten for at plasseringen blir stabil. Familien jeg intervjuet hadde et ønske om å utvide familien, utenlands adopsjon var vurdert, men ansett som for tidkrevende. Ved en fosterhjems plassering kunne familien i tillegg hjelpe et barn i en vanskelig situasjon. Familien var klar over at med fosterbarnet kunne det følge mange utfordringer, men dette var de klar på å møte sammen med barnet. Om sin motivasjon sier de:

«Vi hadde lyst på flere barn i familien og adopsjon ville ta for lang tid. Samtidig kunne vi hjelpe et vanskeligstilt barn.»

Jeg tolker dette som at familien var motivert for å utvide familien, de hadde gjort seg opp tanker om at et fosterbarn kunne ha ekstra utfordringer med seg. I forhold til forskningen jeg har nevnt over hadde familien det som Kay (1966) kategoriserte som akseptable motivasjonsmønstre, ved at de ønsket å utvide familien. Jeg mener også de hadde motivasjon orientert mot barnet og mot samfunnet ved at de ønsket å hjelpe et vanskeligstilt barn. De hjelper da barnet, som er vanskeligstilt og de hjelper samfunnet ved at de tar til seg et barn, som det offentlige har overtatt omsorgen for.

Jeg har gjennom Bjerke og Svebak (1997) undersøkt motivasjon i psykologisk forstand og jeg finner Murrays behovsteori sentral her. De behovene jeg vurderer til å ha positiv innvirkning på en fosterhjems plassering, er kombinasjonen av behovet for tilknytning hvor en setter pris på nære relasjoner, ikke liker konkurranser og helst unngår konflikter og krangler, med behovet for å prestere i den retning å se muligheter i et hvert problem og det å ha troen på å lykkes. Grunnen til at jeg vurderer det slik, er at personer med tilknytningsbehov ikke vil være redd for å knytte seg til fosterbarnet som flytter inn. Det at en unngår konflikter og krangler kan sees på som om at en kanskje lukker øyene for konflikter som kan oppstå. Men i kombinasjon med behovet for å prestere og det å se muligheter i problemer kan jeg tenke meg at problemene ikke blir oversett, men at det heller blir funnet en løsning på, før store konflikter oppstår.

Jeg har nå analysert hvilken faktor motivasjon har på stabiliteten til en plassering. Og har konkludert med at motivasjon har betydning på stabiliteten. Det påvirker stabiliteten ved at motivasjonen fosterfamilien har for å bli fosterhjem, påvirker hvordan de tar i mot fosterbarnet, og hvordan de videre arbeider med fosterbarnet etter plassering. Videre i neste delkapittel skal jeg vurdere hvordan forberedelse før plassering kan påvirke stabiliteten.

5.2 Forberedelse

Forberedelsesfasen før plassering av et fosterbarn er ikke bare en fase for fosterhjemmene, men også for barneverntjenesten og samarbeidet mellom disse samarbeidspartnerne. Hva er det som er viktig i denne fasen av plasseringen, og hva kan gjøres for å øke sannsynligheten for stabilitet i fosterhjemmet?

Jeg har tidligere i oppgaven redegjort for hvem som kan bli fosterfamilier gjennom lov og forskrifter. Jeg har også gått igjennom barneverntjenesten sitt arbeid med fosterhjem. At det skapes gode relasjon mellom saksbehandler og fosterhjemmet, er slik jeg ser det en av de viktige faktorene for at plasseringen skal bli stabil. Det er viktig at barneverntjenesten

vurderer om de sammen med fosterhjemmet vil kunne skape et godt klima for samarbeid mellom barnet og dens biologiske foreldre (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006).

I kommunikasjonen mellom barneverntjenesten og fosterhjemmet foreligger det informasjon som barneverntjenesten trenger om fosterfamilien, og informasjon fosterhjemmet trenger om fosterbarnet. Før plassering trenger fosterhjemmet informasjon om selve rollen som fosterfamilie og konkret informasjon om fosterbarnet, dets familie og dets historikk for å ivareta fosterbarnet når det flytter inn (Sundt, 2012). I forhold til informasjonen om fosterbarnet og dets biologiske familie, er det barneverntjenesten som må gjøre et utvalg av hvilken informasjon som skal deles med fosterhjemmet. Fosterfamilien har ikke partsrett i barnevernsaker, og har derfor ikke innsyn i barnevernets journal om fosterbarnet.

Barneverntjenesten må ta hensyn til taushetsplikten de har ovenfor fosterforeldrenes private forhold, når de velger ut informasjonen til fosterfamilien. I noen fosterhjem kan det oppleves som et problem at de mottar for lite informasjon om fosterbarnet og dets biologiske familie (Sundt, 2012). Slik jeg vurderer dette er det viktig at informasjonen fosterhjemmet får av barneverntjenesten samsvarer med hvordan fosterbarnet faktisk er, og at informasjonen blir gitt for å hjelpe fosterfamilien til å forstå adferd og reaksjoner hos fosterbarnet. Det må heller ikke oppstå følelser hos fosterfamilien, om at barneverntjenesten skjuler noe for dem når det gjelder fosterbarnet. Dette mener jeg at kan skade relasjonen i samarbeidet mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten.

Familien jeg intervjuet sier de fikk god og relevant informasjon om fosterbarnet og dets biologiske familie før plassering. De tenker at den informasjonen de fikk har hjulpet dem med å forstå fosterbarnet. De formulerer det slik:

«Vi fikk en god del informasjon om bakgrunnen til barnet og årsaken til at det skulle plasseres i fosterhjem. Vi fikk også inngående informasjon om fosterbarnets biologiske familie»

Jeg vurderer dette som at barneverntjenesten ga fosterfamilien god informasjon som hjalp dem i møte med fosterbarnet. Med denne informasjonen kunne fosterfamilien på forhånd vite noe om hvordan fosterbarnet sin adferd og samhandling kunne påvirke tilknytningen til nye mennesker. Ut i fra den informasjonen jeg har kan jeg ikke si hvilken tilknytningsstil fosterbarnet hadde, men målet til enhver plassering er at fosterbarnet skal utvikle en trygg tilknytning til fosterhjemmet. Tilknytning handler primært om samspillet mellom barn og omsorgsgiver. Trygg tilknytning oppstår hvis omsorgsgiver er fysisk og emosjonelt tilgjengelig, er sensitiv responderende ovenfor barnet og trøster barnet når det trenger det (Kvillo, 2011).

Sundt (2012) viser til en studie av Havik (2007). Denne viser at over halvparten av fosterfamilier har egne barn boende hjemme ved plassering av et fosterbarn. Jeg mener at hensynet til de biologiske barna i fosterfamilien er viktig for stabiliteten til plasseringen. I praksis vises det at fosterforeldre er svært oppmerksomme på hvordan deres biologiske barn reagerer på å ha fostersøsken. Hvis de blir bekymret for at egne barn har det vanskelig, kan det være en årsak for et brudd i fosterhjemmet (Bunkholdt & Sandbæk, 2012). Hensynet til de biologiske barna i fosterfamilien gjentar seg i forskningen om stabilitet i fosterhjem. Sundt (2012) sier at det å bli fosterhjem berører hele familien og det er viktig at fosterfamiliens biologiske barn blir tatt med i prosessen så tidlig som mulig. I prosessen er det viktig at fosterfamilien klarer å balansere mellom det å inkludere de biologiske barna, ut i fra modenhet og alder, men uten å gi dem ansvaret for avgjørelsen. I Toven (2013) sin undersøkelse nevner informantene hennes viktigheten rundt inkluderingen av de biologiske barna i fosterhjemmet. Fosterforeldrene i hennes undersøkelse sier de la vekt på å ta med de biologiske barna i samtaler og beslutning om oppdrag som fosterhjem. Fosterforeldrene var også bevisste på egne barn før og under plasseringen for å forebygge mulig sjalusi eller negative følelser hos eller mellom barna (Toven, 2013). Intervjuene mine viser til mye av det samme som nevnes i den tidlige forskningen. Fosterfamilien fokuserte på å ha en åpenhet om det å bli fosterhjem før og etter plassering, ovenfor deres biologiske barn. De biologiske barna fikk også delta på deler av PRIDE kurset.

Et av de biologiske barna i fosterfamilien sier at barneverntjenesten i en samtale med dem var interessert i hvor mange barn fosterfamilien hadde og hvor gamle de var. En grunn til at barneverntjenesten er interessert i alderen til fosterhjemmets biologiske barn, er nok fordi undersøkelser viser at når biologiske barn er eldre enn fosterbarnet, gir dette i større grad sannsynlighet for en vellykket plassering (Sundt, 2012). Höjer og Nordenfors sin undersøkelse fra 2006 viser at i de fleste tilfellene er det positivt med fostersøsken, spesielt om aldersforskjellen er mer enn to år. Om aldersforskjellen er mindre enn to år er det større fare for konkurranse om oppmerksomhet fra foreldrene og om jevnaldrende vennskap (Sundt, 2012). At barneverntjenesten tar dette hensynet er en viktig forberedelse fra barneverntjenesten sin side for å sikre at plasseringen kan bli stabil.

5.3 Stabilitet over tid

Opgaven min fokuserer på hva som kan sikre stabilitet i et fosterhjem. I tillegg til at fosterhjemmets motivasjon og forberedelser kan påvirke stabiliteten, er det andre faktorer jeg mener spiller inn for å sikre stabilitet over tid. Disse faktorene er samarbeidet mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten, tilknytning, samvær, økonomi, tilsynsfører og kjærlighet.

Jeg har i delkapittelet om forberedelse sagt at relasjonen og samarbeid mellom fosterhjemmet og barneverntjenesten er viktig for å sikre stabilitet i fosterhjemmet. I samarbeidet mellom barneverntjenesten og fosterhjemmet er det saksbehandler som er nøkkelpersonen. Det er saksbehandler fosterhjemmet kontakter om det er uventede utfordringer i hverdagen og de trenger forståelse og støtte i det som er vanskelig (Eimhjellen, 2012). Bunkholdt (2012) sier at det er ulike forhold ved en plassering som kan ha innvirkning på stabiliteten til en plassering. Jeg vil her trekke frem forhold ved barneverntjenesten. Faktorer som har noe å si på stabiliteten over tid er antall saksbehandlere og samarbeidsklima. Det kan være vanskelig for fosterforeldre og for fosterbarn å opparbeide ny tillitt til nye saksbehandlere. Spesielt visst nye saksbehandlere ikke får tilstrekkelig med informasjon om hvordan saken til det enkelte fosterbarnet ligge an (Bunkholdt, 2012). At fosterhjemmet og saksbehandler kommuniserer godt kan betraktes som en kontinuerlig kvalitetssikring av den oppfølging fosterbarnet får gjennom barneverntjenesten. God kommunikasjon er også grunnlaget for relasjonen som skapes mellom partene og for utfallet av deres felles mål, som er å samarbeide til det beste for fosterbarnet (Eimhjellen, 2012).

Videre mener jeg at tilknytning er en av de faktorene som har stor innvirkning på stabiliteten til en fosterhjems plassering over tid. Jeg har tidligere i oppgaven redegjort for tilknytningsteori, og jeg har vært innom det å skape trygg tilknytning i fosterhjemmet. Det er ikke bare denne tilknytningen som vil påvirke stabiliteten i fosterhjemmet, også tilknytningen til biologisk familie vil påvirke, etter plassering. I barnevernloven § 4-19 står det at barn og foreldre har rett på samvær med hverandre, om ikke annet er bestemt. Omfang av samvær og om det skal være samvær eller ikke er det fylkesnemnda som bestemmer gjennom sitt vedtak (Bunkholdt, 2012). Tilknytning mellom fosterbarnet og biologisk familie og mellom fosterbarnet og fosterhjemmet avhenger av barnets alder ved plassering. Barn som plasseres utenfor hjemmet i spedbarns- og tidlig småbarnsalder vil ofte ha sin viktigste tilknytning til fosterfamilien. Sett fra et barns øyne vil forholdet til biologisk familie være mer distansert. Dette varierer selvsagt for det enkelte fosterbarn, det som kan påvirke er lengden av plassering, og hyppighet og kvalitet av samvær med biologisk familie (Bunkholdt & Sandbæk, 2012).

Ved varige plasseringer sier Bunkholdt (2012) at betydningen av samværet kan sees på gjennom barnets behov, biologisk familie sine behov og fosterfamilien sine behov. Fosterbarnet trenger kontakt med biologisk familie for å få informasjon om sin opprinnelse, for å unngå usunn idealisering av foreldrene og for å motvirke opplevelser av avvising og skyldfølelse. Biologisk familie trenger samvær for å få informasjon om hvordan det går med barnet og for å hjelpe dem med sorg- og skyldreaksjoner. Fosterfamilien trenger at

fosterbarnet har kontakt med biologisk familie, fordi fosterbarnet selv kan få et klarere forhold til hvorfor det bor i et fosterhjem og ikke kan bo sammen med biologisk familie (Bunkholdt 2012). I forhold til dette har jeg gjort meg et interessant funn i intervjuet med fosterforeldrene. De formidler at tilknytningen til biologisk mor har endret seg gjennom varigheten av fosterhjems plasseringen. Dette viser seg i tiden før og etter samvær med mor. Tidligere var fosterbarnet opphengt i å snakke om mor i tiden før samvær og etter samvær. Dette sier fosterforeldrene har avtatt de senere årene. Dette kan vise at fosterbarnet sin idealisering av biologisk mor har avtatt og at tilknytningen til henne er svakere nå enn ved plassering. Dette viser at samvær kan øke tilknytning til fosterhjemmet, dermed også øke stabiliteten til fosterhjemmet over tid. Selv om dette bare bygger på ett eksempel fra mine informanter kan jeg gjøre noen antakelser rundt ett utsagn, siden det i kvalitativ forskning fokuserer mer på forståelse snarere enn forklaring når en analyserer sine data (Tjora, 2011). Antall og mengde er ikke viktig. Et kasus kan gi mye innsikt.

Uten at det blir et hovedargument for noen parter, er den økonomiske siden ved fosterhjemsoppdraget med på å påvirke stabiliteten over tid. Det å være fosterhjem skal ikke innebære noen utgifter for familien (Sundt, 2012). Det betyr at utgifter som kommer med fosterbarnet skal dekkes av barneverntjenesten. Det er barneverntjenesten i omsorgskommunen som har ansvar for å dekke utgiftene. I tillegg til utgiftsdekning skal fosterhjemmet også motta fosterhjemsgodtgjøring for oppdraget de gjør for det offentlige (Sundt, 2012). Grunnen til at jeg mener det økonomiske aspektet er viktig i forhold til stabiliteten til fosterhjems plasseringen over tid, er at fosterfamilien ikke skal føle det som en belastning på familien å ta i mot et fosterbarn. Når det økonomiske ved plasseringen er i orden, kan fosterfamilien konsentrere seg på å gi barnet det det trenger av fysisk og psykisk omsorg. Med dette mener jeg fysisk omsorg som klær, mat, fritidsaktiviteter, ferie og så videre. Med psykisk omsorg mener jeg kjærlighet, trygghet og lignende.

Forskrift for fosterhjem (2003) § 9 formidler at hver plassering i fosterhjem skal følges opp og kontrolleres av tilsynsfører som er uavhengig fra barneverntjenesten. Tilsynsfører rapporterer til barneverntjenesten etter hvert tilsyn, og det skal være minimum fire tilsyn i året og etter to år med stabil plassering kan det vurderes reduksjon til to tilsyn i året (Forskrift om fosterhjem, 2003). Tilsynsførerordningen kan slik jeg vurderer det også være med på å påvirke stabiliteten i fosterhjemmet over tid. Tilsynsfører blir utnevnt av barneverntjenesten med godkjenning av fosterhjemmet. Tilsynsføreren skal være fosterbarnets uavhengige støtteperson og skal sikre at fosterbarnet får en tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet, og at grunnlaget for plasseringen blir fulgt opp (Sundt, 2012). Tilsynsfører skal som sagt være tilstede for fosterbarnet både som støtteperson og som kontrollør. Det er derfor viktig at tilsynsfører har relasjon og

tilknytning til barnet. Derfor er det et problem om tilsynsfører ikke blir lenge i oppdraget, fordi fosterbarnet da må forholde seg til stadig nye voksenpersoner. Siden fosterbarnet tidligere har opplevd brudd med personer det har hatt nære relasjoner til, vil et stadig bytte av tilsynsfører være en belastning for fosterbarnet (Sundt, 2012).

Det siste aspektet jeg har valgt å ta med som vil påvirke stabiliteten til fosterhjemmet over tid er *kjærlighet*. Forandringsfabrikken er en organisasjon, som består av ulike utsatte grupper i samfunnet som barnevernsbarn, unge domfelte og barn og unge innenfor psykisk helse. Barnevernproffene som er barn og unge som får hjelp fra barneverntjenesten, i alderen 12-20 år (Forandringsfabrikken, u.å.). Forandringsfabrikken sine Barnevernproffer har gjennom sin «stortingsmelding» «Det gode barnevernet» formulert fire vegger som de ønsker skal forme grunnmuren til barnevernet, ett av disse er varme og kjærlighet. Det handler ikke om kjærlighet mellom mann og kvinne, men om medmenneskelig kjærlighet. Det å gi et barn trygghet og omsorg er lagt inn i begrepet kjærlighet (Forandringsfabrikken, 2011, s.4). Toven (2013) sine informanter snakker også mye om viktigheten av å bruke tid med fosterbarna og å vise nærhet og kjærlighet til dem. De uttrykker en forståelse av viktigheten ved å vise at de bryr seg om fosterbarnet og viser dette fysisk gjennom å ta på, klemme, la sitte på fanget og bruke tid på gode stunder sammen med fosterbarnet (Toven, 2013). En av informantene mine uttrykker dette på denne måten:

«Ta i mot fosterbarnet med hele ditt hjerte. Barnet trenger ro, trygghet og kjærlighet. Tenk på det som ditt eget barn, søster eller bror. Kjærlighet MÅ være motivasjonen. Fosterbarnet må være like mye verdt som de biologiske barna, det skal ikke være rom for forskjellsbehandling».

Jeg mener at kjærlighet til fosterbarnet bør være et mål for en vellykket plassering. Med kjærlighet vil en sikre stabilitet over tid fra fosterhjemmet sin side. En må tørre å gi av seg selv om man ønsker å få noe tilbake fra et barn. Jeg mener at dette aspektet bør bli gjenstand for mer forskning, og at innsiktene må inn i fosterhjemsarbeidet, maler og litteratur.

6.0 Avslutning

Gjennom denne oppgaven har jeg undersøkt hvilken påvirkning fosterfamiliers motivasjon for å få et fosterbarn, og forberedelser i forkant av plasseringen, kan ha på stabiliteten. Ved å bruke samfunnsvitenskapelig metode i form av litteraturstudie supplert med kvalitative intervju av en fosterfamilie, har jeg gjennom å anvende tilknytningsteori og motivasjonsteori belyst problemstillingen min.

Gjennom motivasjon og motivasjonsteori har jeg vist at motivasjonen fosterfamilier har for å få et fosterbarn kan påvirke stabiliteten. Ved å ha fokus på barnet og dets behov vil plasseringen bli mer stabil enn om fosterfamilien sitter egne behov i første rekke. Ved å forberede hele familien, inkludert biologiske barn, og at barneverntjenesten følger opp forberedelsene sammen med fosterfamilien i forhold til informasjonsflyt og god kommunikasjon, er dette også med på å gjøre plasseringen stabil.

Det som kan være med på å gjøre plasseringen stabil over tid er at fosterbarnet utvikler trygg tilknytning til fosterhjemmet, at barneverntjenesten gjennom saksbehandler er stabil og tilgjengelig, og at tilsynsfører er stabil i sitt oppdrag. Det er også viktig at fosterhjemmet møter fosterbarnet med åpne holdninger, trygghet og kjærighet.

Min målsetning er at oppgaven min kan være med på inspirere barneverntjenester til å gå dypere inn i fremtidige fosterhjem sin motivasjon for det å bli fosterhjem, og at fokuset på samarbeidet kan bli sterkere slik at fosterhjemmene kan ta i mot et fosterbarn med åpenhet, trygget og kjærighet.

Litteraturliste

Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet (2012-2013). Endring i barnevernloven Prop. 106 L (2012-2013) 9 *Fosterhjem*. Oslo: Departementet. Hentet 31.03.14 fra:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-106-l-20122013/9.html?id=721005>.

Barne- og likestillingsdepartementet (2006). *Rutinehåndbok for kommunenes arbeid med fosterhjem*. [Veileder]. Oslo: Departementet. Hentet 03.04.14 fra:

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/DDD/PDFV/284440-q-1102_rutinehandbok.pdf.

Barnevernloven (1992). *Lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100*. Hentet 31.03.14 fra: http://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100/KAPITTEL_4#KAPITTEL_4.

Bjerke, T. & Svebak, S. (1997). *Psykologi for høgskolen*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

Bowlby, J. (1988). *A secure base: Clinical application of attachment theory*. London: Tavistock/Routledge.

Bunkholdt, V & Sandbæk, M. (2012). *Praktisk barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Bunkholdt, V. (2012). *Fosterhjemsarbeid: Fra rekruttering til tilbakeføring*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Cherry, K. (u.å.) *Murray's Theory of Psychogenic Needs*. Hentet 01.05.14 fra:

<http://psychology.about.com/od/theoriesofpersonality/a/psychogenic.htm>

Dalland, O. (2013). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal akademisk.

De Maeyer, S., Vanderfaeillie, J., Vanschoonlandt, F., Robberechts, M., & Van Holen, F.

(2014). *Motivation for foster care*. *Children & Youth Services Review*, 36143-149.

doi:10.1016/j.childyouth.2013.11.003

Eimhjellen, K. (2012). Relasjon mellom saksbehandler og fosterforeldre. I Sundt, H.(Red.), *Fosterhjemshåndboka* (6.utg., s. 161-265). Oslo: Kommuneforlaget.

Forandringsfabrikken. (2011). *Det gode barnevernet*. Norge: Forandringsfabrikken

Forandringsfabrikken.(u.å.) Om Forandringsfabrikken. Hentet 15.05.14 fra:

<http://www.forandringsfabrikken.no/om-oss/>

Forskrift om fosterhjem. (2003). *Forskrift om fosterhjem*. Hentet: 03.04.14. Fra:

http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/lover_regler/forskrifter/2003/forskrift-om-fosterhjem.html?id=92232.

Halvorsen, K. (2002). *Forskningsmetode for helse- og sosialfag, En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen akademiske forlag

- Johannessen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Kvello, Ø. (2011). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Lindboe, K.(2012). *Barnevernrett*. Oslo: Universitetsforlaget
- Statistisk sentralbyrå. (2012). Barnevern. Hentet 01.05.14 fra: <http://ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/barneverng>
- Stefansen, K. & Hansen, T. (2014). *En god forberedelse til å bli fosterforeldre, evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE*. (NOVA rapport nr. 3/14) Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Sundt, H. (red.).(2012). *Fosterhjemshåndboka*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Tjora, A (2011). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Toven, M. (2013). Stabilitet i fosterhjem. *Fosterhjems kontakt*, 5(13), s. 10-14.
- Zachrisson, H.D. (2010). *Tilknytning og psykiskhelse hos sped- og småbarn*. I Moe, V., Slinning, K. & Hansen, M.B.(red.), *Håndbok i sped og småbarns psykiske helse* (1.utg., s.285-302). Oslo: Gyldendal akademisk.

Vedlegg:

Informasjonsskriv om deltakelse i undersøkelse

Bakgrunn og formål for prosjektet

I forbindelse med bacheloroppgaven min ved bachelor i barnevern ved Høgskulen i Sogn og Fjordane skal jeg undersøke om det er sammenhenger mellom fosterfamiliers motivasjon og forberedelser før de får et fosterbarn, og plasseringers stabilitet og varighet. I den forbindelse ønsker jeg å gjøre et intervju med deg/dere. Hensikten med intervjuet er å få belyst kunnskap fra litteraturen med informasjon fra noen som har opplevelser og erfaringer fra sitt hverdagsliv med et fosterbarn i familien. Undersøkelsen innebærer et intervju med en familie som har vært igjennom forberedelsesfasen og startet en hverdag med et fosterbarn. Det er også viktig å få kunnskap om hvordan prosessen har vært opp gjennom barnets oppvekst. Bacheloroppgaven min skal leveres inn 21. mai 2014 og da vil prosjektet være avsluttet.

Hva det innebærer å være informant

Deltagelsen som informant i dette prosjektet innebærer å gjennomføre et e-post intervju. Spørsmålene i intervjuet vil omhandle prosessen familien gikk igjennom før innflytting av fosterbarnet, hvordan kontakten med barnevernet var i denne perioden og hvordan den har vært i ettertid. Intervjuet vil også omhandle hvordan biologiske barn fikk være med i prosessen og hvordan kontakten med fosterbarnets biologiske familie er. Informasjonen vil bli brukt som datagrunnlag i oppgaven min, men alt vil bli anonymisert (se under). Data vil ikke brukes til noen andre ting på et senere tidspunkt. De skal altså ikke gjenbrukes.

Behandling av Informasjonen

Jeg er underlagt taushetsplikt. Informasjonen som kommer inn vil bli behandlet konfidensielt. Det er kun jeg som vil ha tilgang til e-postene som kommer inn. Ingen personopplysninger eller personsensitive opplysninger vil bli lagret. Det er viktig at du ikke nevner personopplysninger i epostintervjuet. E-poster som kommer inn vil bli anonymisert og skrevet ut, før e-posten slettes. Det blir også opprettet en egen e-post adresse kun til dette formålet. Adressen vil bli slettet etter bruk. Den informasjon som oppbevares på min pc og som brukes i bacheloroppgaven min vil altså være helt anonymisert. Prosjektet er ikke meldepliktig til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) da personopplysninger ikke registreres eller oppbevares.

Samtykke

Deltakelse i intervjuet er frivillig. Ved å svare på intervjuet viser du ditt samtykke. Du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen min og du trenger ikke å oppgi grunn hvis du ønsker å trekke deg.

Kontaktinformasjon

Kontaktinformasjon student: Sandra Bartz.

Adresse: Myrdalskogen 39, 5118 Ulset.

Telefonnummer: 482 64 716

Kontaktinformasjon høgskolen: Høgskulen i Sogn og Fjordane, Avdeling for samfunnsfag,
Postboks 133, 6851 Sogndal, telefonnummer: 57 67 60 00 (til ekspedisjonen)

Veileder: Sollaug Burkeland, telefonnummer: 412 22 416

Intervjuguide

Motivasjon og forberedelse

1. Hvilken motivasjon hadde dere for å bli fosterhjem?
2. Hvilke forberedelser ble gjort fysisk i hjemmet før innflyttingen?
3. Hvor lang tid tok det fra avgjørelsen om å ta i mot fosterbarn ble tatt til innflyttingen av fosterbarnet?
4. Har dere vært igjennom kursprogrammet PRIDE?
5. Hvilke tanker har dere om utbytte av kurset?
6. Hvordan var det for dere å gå igjennom godkjennelsesprosessen fra barneverntjenesten?
7. Hvordan opplevde dere matchingprosessen med fosterbarnet?

Informasjon til fosterfamilien om fosterbarnet og biologisk familie

8. Hvilke tanker gjorde familien seg om eventuelle negative opplevelser og utfordringer fosterbarnet kunne ha med seg?
9. Hvilke forhåpninger hadde dere med tanke på å få et fosterbarn?
10. Hvilken informasjon fikk dere om fosterbarnet før innflytting?
11. Hvilke informasjon fikk dere om familieforholdene til fosterbarnets biologiske familie?
12. I hvilken grad var informasjon dere fikk om fosterbarnet til hjelp i møte med fosterbarnet?

Kontakt med barneverntjenesten

13. Hvilke opplysninger måtte dere gi om dere selv til barneverntjenesten før fosterbarnet ble plassert hos dere?
14. Hvilke forventninger hadde dere til samarbeidet med barneverntjenesten?
15. Hvordan har samarbeidet med barneverntjenesten vært for dere når det gjelder oppfølging, veiledning og annen hjelp?
16. Hvordan ble hensynet til de biologiske barn i fosterfamilien ivaretatt fra barneverntjenesten sin side?
17. I hvilken grad har barneverntjenesten fulgt opp hensynet til de biologiske barna i fosterhjemmet?
18. I hvilken grad har samarbeidet med barneverntjenesten stått til forventningene?
19. Hva har barneverntjenesten formidlet til dere i forhold til plasseringens varighet?

Fosterfamiliens biologiske barn

20. I hvilken grad var det fritt for de biologiske barna i fosterfamilien å prate om forventninger og tanker rundt det å bli et fosterhjem før barnet flyttet inn?
21. Hvordan ble de biologiske barna engasjert i avgjørelsen og i forberedelsen?
22. Hvordan ble de biologiske barna påvirket av innflyttingen av fosterbarnet?

Endringer og ressurser hos fosterfamilien

23. Hvordan ble arbeidshverdagen for deres påvirket av plasseringsprosessen?
24. Hvilken informasjon ble gitt til storfamilien om oppstart av fosterhjemmet?
25. Hvordan har storfamilien tatt til seg fosterbarnet etter plassering?
26. Hvilke tanker gjorde familien seg om sine egne ressurser og hvordan disse ville gjøre fosterbarnet godt?
27. Hva tror dere har gjort plasseringen stabil over tid?

Fosterbarn og biologisk familie

28. Hvordan er kontakt med biologisk familie i forhold til samvær?
29. Har fosterbarnet hatt kontakt med andre familiemedlemmer enn biologiske foreldre etter innflytting?
30. Har biologisk familie søkt om tilbakeføring av barnet?
31. Hvordan har fosterbarnets tilknytning til biologisk familie vært og har denne endret seg gjennom barnets oppvekst?

Hvordan har det gått?

32. Hvordan har hverdagen endret seg etter innflyttingen av fosterbarnet?
33. I hvilken grad har forventningene dere hadde før innflytting blitt innfridd?
34. Hva vil dere si til andre familier som vurderer å åpne hjemmet sitt for et fosterbarn?
35. Ut i fra deres erfaringer, er det noe dere mener barneverntjenesten burde vært bedre på i sitt fosterhjemsarbeid?

Avtale om elektronisk publisering i Høgskulen i Sogn og Fjordane sitt institusjonelle arkiv (Brage)

Jeg gir med dette Høgskulen i Sogn og Fjordane tillatelse til å publisere oppgaven «Å bli fosterhjem – Motivasjon forberedelser og en ny hverdag med et fosterbarn» i Brage hvis karakteren A eller B er oppnådd.

Jeg garanterer at jeg er opphavsperson til oppgaven, sammen med eventuelle medforfattere. Opphavsrettslig beskyttet materiale er brukt med skriftlig tillatelse. Jeg garanterer at oppgaven ikke inneholder materiale som kan stride mot gjeldende norsk rett.

Ved gruppeinnlevering må alle i gruppa samtykke i avtalen.

Fyll inn kandidatnummer og navn og sett kryss:

222 – Sandra Helén Østrem Bartz

JA NEI